

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 18 του Ιουλίου 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 108

ΚΟΡΑΚΙΑ

Απαισιοδοξεί ή επίσημη και Γραμματισμένη τάξη του Κράτους.

Γιατί ; "Εννοώσαν τάχα ότι ή Σπαδιοδρομία του Κράτους δεν εξαρτάται από τή Γραμματική μόρφωση, άλλ' από τήν Ισχυρή θέληση και από τή δύναμη τής ενεργείας, από εκείνα δηλαδή τα στοιχεία που καταστρέφει ή Δασκαλική του μόρφωση ; Συνήλθον επί τέλους και είδαν ότι ή Ρωμισούνη παραδέρνει άμόρφωτη και τί έθνος φθίνει ύληνα διότι ή άρχαιομυκνία τους περιφρόνησε τή Γλώσσα που λαλεί τό έθνος, τό μοναδικό στοιχείο που καθαρίζει πνυτος και πάντοτε τήν έθνικότητα ;

Ούτε τό ένα έννοιωσαν, ούτε τ' άλλο άληθεύει. Η άπαισιοδοξία στην επίσημη και έλλαδική τάξη είνε άνάγκη όπως στον άνθρωπο τόν άρρωστο που δε νοιώθει κ' αυτοπεποίθηση. Για τόυτό ο άνεμολόγος χαλαστής των νεκρών κεφαλιών όταν θρηνηί τή μοίρα του 'Ελληνισμού, άναηματοίζει τους ελίγους που άπαρητήθηκαν τήν άθάνατη Νεαρή και δε θυσιάζουν τό αείνε τους» και τό αείνε του έθνους» πρίς χάρη μιας λατρείας άσκηπης και μωρής.

'Αλλ' οι λίγοι αυτοί δε θα καταδεχτούν ποτέ, άποδίδοντας τή ίσα, νά όνομάσουν Σλαβόφιλο τό Δάσκαλο, μολονότι στον κάθε έκβουλαγισμό Μακεδονικού χωριού, ή τόν έκρωσισμό των ελλήνων τής 'Οδησσού διακρίνουν τ' άποτελέσματα τής στενοκεφαλιάς των Δασκάλων. Ούτε θα πούν προδότη τό Δάσκαλο διότι συκοφαντώντας τήν έθνική Γλώσσα κι άποκαλώντας τη βάρβαρη, νόθα, ξένη, όθνεία, έδωσε τό δικίωμα στον άνεπιστήμονα καλοθελητή μας Σιλβιστρέλη νά μ' άρνηθη τήν έθνικότητά μας.

Οι Λίγοι όπως έλεύθερα μάχονται τή Δασκαλική πλάνη έτσι έλεύθερα όμολογούν τήν άγαθή θέληση του Δασκάλου. Και σήμερα που άπελπίζονται οι επίσημοι και οι Γραμματισμένοι, οι ταπεινοί δυό συμβουλές έχουν νά τους συστήσουν.

Πρώτο νά μ'έν επίμένουν οι Νεκρόφιλοι στη σφαλερή τους γνώμη άφού τ' όγδόντα χρόνια που ή Δασκαλική ράτσα έδυναστευσε τή χώρα στέκουν έτοιμα, μ' όρθάνοιχτο τ' στόμα, νά μαρτυρήσουν με τις προκοπές του Κράτους τό τι μ'ας προσμένει αν έξακολουθήση τό Σχολείο νά τους δουλεύη. Και δεύτερο νά μ'έν άπαισιοδοξούν οι επίσημοι διότι οι ένενήντα στους έκαστό Ρωμιού άπομένουν γεροί και γνήσιοι κι άνέγγιχτοι από τό μικρόβιο που κατατρώει τή Γραμματισμένη 'Ελλάδα τους.

Πρός αυτά τ'α γερά κορμιά, τ'α μυκλά τ'α χαλαστα και τήν άπάφθνη ψυχή τής Ρωμισούνης θ' άποταθούν εκείνοι που του κάκου έμόχθησαν ν' άνοιξουν

τά στραβά μάτια τής διαστρεμμένης ψυχής των 'Ελλαδικών και νά φωτίσουν τ'α φανατισμένα μυκλά των Δασκαλοκαθηρεμμένων. 'Αλλ' ως μ'έν ύποπτη πώς θα καταδεχτούν νά δημοκοπήσουν αυτοί που πολλές φορές έσκυβαν στην όρμη του άνίδεου όχλου που τους άναθεμάτιζε και τους έβριζε. Τυραννία με τή βοήθεια του όχλου δε θα στήσει ποτέ ή εύμαθεια, τή συνδρομή του τή ζητιανεύει ή μισοεξυπνάδα και ή ήμισάθεια του κατεργάρη.

Θάρρη βέβαια μια μέρα που οι σωστοί αυτοί Ρωμιοί θα νοιώσουν και στο φανερό μ'αί τους τή λαϊκή δύναμη, τή λαϊκή θέληση, τή λαϊκή άγάπη, μ'α για νά φθάση εκείνη ή ώρα θα πασχίσουν πρώτα νά φωτίσουν και νά μορφώσουν τή λαϊκή συνείδηση. Θα κυριαρχήσουν μια μέρα οι ταπεινοί Ρωμιοί άλλ' όταν με κόπους και μόχθους φανερωθεί ή άδολη λαϊκή Φρόνηση, τό γέννημα μιας σωστής λαϊκής παιδείας.

Αυτοί λοιπόν οι φωτισμένοι, που χαμογελούν όταν γέρνουν στην άνεμοζάλη τής άμάθειας που τήν προκαλεί ή συκοφαντική δύναμη του Δασκαλισμού, ξενασθήθηκαν τώρα και παλληκαρίσει δείχνουν τόν ίσο δρόμο άτενίζοντας αίσιοδοξοί μια Ρωμισούνη του μέλλοντος αυτοκάμωτη και γερή.

Δέτε ο Δασκαλοι και καμαρώστε τους και Σεις !

Οι άδιόρθωτοι, πολεμώντας για τήν πρόοδο του τύπου τους, σ'ας πολεμούν γελαστοί και χαρούμενοι, διότι ξέρουν ότι τίποτα δεν είνε πιο ψεύτικο από τή Γραμματισμένη 'Ελλάδα σας, τήν επίσημη, τήν άλλοπρόσαλλη που οι Δασκαλοκαθηρεμμένοι μ'ας τήν καταγγέλουν σήμερα Δυναστοκρατούμενη, τώρα κυλισμένη στην έκλυση και στην άναρχία και πάντοτε καταπροδομένη.

Και λένε ότι αυτά είνε τ'α έξανήματα τής Δασκαλοκρατίας. Και δε συγκινούνται οι ταπεινοί από τήν άπαισιοδοξία τής 'Ελλαδικής έφημεριδογραφίας.

Γελούν μάλιστα με τό θρήνο των έλλαδομάνων διότι τόν βρίσκουν επίπλαστο και ψεύτικον όπως είνε ή άνατροφή που τήν έμόρφωσε και ή γλώσσα που τους έπαίδευσε.

Και ξεκαρδίζονται οι Λίγοι Ρωμιοί με τήν άπαισιοδοξία τής Δασκαλικής όρδης, διότι ή 'Ελλάδα που κυλιέται στη διαφθορά και στην άναρχία, που τυραννείται και τυραννεί, που προδίδει και προδίδεται δεν είνε ή Ρωμισούνη, άλλα ένα Κράτος που διοίκησαν οι κοντόφθαλμοι έλληνομάνεις.

Κ' έτσι μ'ας παρυσιάζεται τό παραξενότερο θέαμα. Νά αίσιοδοξούν οι άπόκληροι, οι άμοιροι που δε βρίσκουν στην πατρίδα τους ξερό κλαρί για ν' άκουμπήσουν και ν' άπαισιοδοξούν εκείνοι που διευθύνουν τή χώρα, τ'α γράμματα, που πλάθουν κατά τό δοκούν τήν 'Ελληνική ψυχή, που λέγονται επίσημοι κ' έχουν τή γλώσσα επίσημη, που χαίρονται τιμές και δόξες, που χειροκροτούνται και θαυμάζονται κι αυτοπροσκαγορεύον-

ται σοφοί, πατριώτες, 'Αριστείδες, Δημοσθένηδες, 'Αριστοτέληδες. Γιατί ; Τάχα καταλαβαίνουν οι επίσημοι νά τους ξεφεύγη από τ'α χέρια τους ή κυβέρνηση ; Μπορεί !

'Εκείνο που ξέρω θετικά είνε ότι δεν ξέρουν ν' άπαισιοδοξούν άληθινά. Η άπαισιοδοξία τους είνε καλπική, επίσημη και αυτή.

Θέλουν νά μάθουν ν' άπαισιοδοξούν άφού για τό σκαρί τους και τήν άνατροφή τους ή άπαισιοδοξία κατάντησε άνάγκη ;

"Ας άκούσουν πώς μιλούν οι αίσιοδοξοί, οι ταπεινοί Ρωμιοί, οι φωτισμένοι, οι Γελαστοί. "Ας άκούσουν τί λέει ή άνεπίσημη άπαισιοδοξία.

—'Ανεμίζουν τ'α Σκιαχτρα στο νύσπαρο άγρό και τ'α κοράκια γύρω τριγύρω κρώζουν άπαισία. 'Απαισιοδοξούν τ'α κοράκια.

Πέρασε ο καθαρός Βορρής κι άπόμειναν ξεσκελίδια τ'α Σκιαχτρα και τ'α κοράκια κρώζουν άπαισιότερα, ένω ρημάζουν τόν τόπο.

'Απαισιοδοξούν τάχα και τώρα τ'α κοράκια ; ή από κοράκου στόμα μόνο τό Κρά ξεφεύγει ;

Μάρα μαντάτα ! Στην 'Αθήνα ξενακούγεται τό Πατριωτικό Κρά και τό ξεφωνητό του Δάσκαλου. Κι όμως ξεσκελίδια κρέμονται τ'α Σκιαχτρα, οι προδοσίες και τ'α λαγούμια θεσμών, και Γλώσσες και Θρησκείας.

Σαν τ'α κοράκια και τώρα οι 'Ελλαδικοί κ' οι Πατριώτες κρώζουν, ένω ρημάζουν τό σπόρο κάθε γόνιμης ιδέας και προσπάθειας. Ξενακούγονται τ'α συνειθισμένα άνανδρα λόγια, οι κοινοτοπίες, οι κατάρες κατά ύπευθύνων, τ' άπαισιοδοξία κ'α για τήν άκαματοσύνη μας και τήν κακομοιριά μας. 'Αλλοι ! και τρισαλλοι ! Οι πατριώτες και δάσκαλοι θρηνοκοπούν ! Κ' έχουν δίκιο. Μόνο κοράκια πρέπει νά στριφογυρίζουν και νά κρώζουν όπου άγκομαχά τό έλλαδοθήριο και τό σάπιο ψοφίμι σκορπεί τή βρώμα του προτού ξεψυχήσει.

"Ετσι μιλεί ή άπαισιοδοξία του Ρωμιού με γλώσσα προδοτική που προδίδει μιάν άλήθεια έλεινή, γυμνή, άνάρμωστη.

Θέλουν οι επίσημοι ξεσκεπάσματα ; Νά τα ! 'Αλλ' όπου προσμένουν προδοσίες θ' άντικρύσουν τήν έλλαδομυκνική άκαματοσύνη του περιούσιου Δασκαλισμού. Θέλουν πνοές άλήθειας ; Μολυσμένες κι αυτές φέρνουν τ'α μιάσματα τής Κλασικής Νεκροθαλάσσης. Θέλουν ν' άπαισιοδοξούν ; ας μιλήσουν τ' άσυνείθιστα, τ' άνάποδα, τ' άπόκοτα λόγια μιας είλικρίνειας άνίλειης, άσχημης.

"Ας όμολογήσουν ότι ή Σχολαστική μεγαλομανία, και μωροπερηφάνεια, και τεμπελιά κατασκεύασε ένα λαό, άνεργο, χωρίς νεύρα, άψυχο που δίχως άνάκαρο κοίτεται κ' έχει βαρύ τό άγκομαχητό δίχως νάχη τή

2
Θέλωση να ξεψυχήσω μ' ένα γερό σπασμό, δίχως τὴ δύναμη νὰ νοιώσω πόνο στὸ χροχτύπημα.

Ἄς ὁμολογήσουν ὅτι ἄνθρωποι δασκαλοαναθρεμμένοι καὶ κακογερασμένοι δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζουν καὶ δὲν πρέπει νὰ ζοῦν, διότι δὲ μποροῦν νὰ δουλέψουν. Μποροῦν νὰ ποῦν αὐτὰ τὰ πατριωτικὰ Κοράκια;

Ἄν δὲ μποροῦν ἄς λουφάζουν, κι ἄς παύσουν νὰ κρῶζουν.

Νάνοι τῆς ἀπαισιοδοξίας! Νάνοι τῆς Δουλείας! Νάνοι τοῦ Πνεύματος! Νάνοι τοῦ πατριωτισμοῦ! παρεκτρέψατε γιὰ νὰ διαβοῦν τὰ πικρὰ καὶ πικρὰ πικρὰ, στὰ μὲλᾶ τους, στὴν εἰλικρίνεια τοῦ σκοποῦ τους καὶ πίστη στὴ δύναμη μιᾶς γερῆς Ρωμιόσυνης ἀμόλυπτης ἀπὸ τὸ Δασκαλικὸ φαρμάκι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

11 τοῦ Ἀλωνάρη
Ἀπ' τὸ Παρίσι

Ἀγαπητὲ Νουμᾶ,

Δὲν μπορῶ σήμερα νὰ σοῦ πῶ τίποτα ἃ δὲν ἀρ-
χίσω πρῶτα πρῶτα νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὴ ζέστη.
Μὰς ἔχει παλαβοῦσει αὐτὴ ἡ Παρισιάνικη ζέστη· αὐτὴ
ἡ κουφόβραση ποὺ μᾶς πνίγει μέσα σ' αὐτὰ τὰ θεώ-
ρατα σπιτία μετὰ τὸ δριττὸ πατώματα, ποὺ μποδίζουνε
τὸν ἀγέρα νὰ σαλέψῃ τὸ φύλλο-λιγάνι καὶ νὰ μᾶς
δώσῃ ἀνάσα. Ὅσο ἀψηλά φαίνονται ἀπ' ὅξω τὰ
σπιτία στὸ Παρίσι τόσο μέσα εἶναι τὰ ταβάνια τους
χαμηλά καὶ τὰ χωρίσματά τους μικρά, γιὰ νὰ χω-
ρῶνε πολλὴν κόσμο καὶ νάναι καὶ κόμμοδα. Εἶναι
ἀλήθεια πῶς τὰ σπιτία ἐδῶ εἶναι πολὺ καλοβόλετα
κι ὁμορφα κ' εὐκόλα συγγρίζονται σὰν τὰ κοινί-
στικα σπιτάνια, μὰ μετὰ τὴ συμφωνία νὰ μὴν κινή τόση
πολλὴ ζέστη, γιὰτί τότες ὅλα τους τὰ καλὰ προτεγή-
ματα γίνονται μεγάλα ἐλαττώματα. Πρῶτο ἀπ' ὅλα
σὰς εἶπα πῶς εἶναι τὰ χωρίσματά τους μικροῦσιμα,
μὰ καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ τους χωρίσματα, τὸ ντόπιο γου-
στο βρῖσκει τὸν τρόπο νὰ ταπομνησθῇ μετὰ τὸ μομι-
λάρισμα καὶ τὸ συγγύρισμα. Συνηθίζουνε νὰ βάζουνε
πολλὰ ἐπιπλα, πολλὲς κουρτίνες, διπλὲς πορτιέρρες,
καναπεδάκια, τραπεζάκια, καρεκλίσσες, σκοιμνίκια,
παραβανάκια καὶ τόσα ἄλλα μικροπραματάκια, σ' ἓνα
μικρὸ σαλονάκι, ποὺ καταπνίγει πᾶ νὰ εἶναι ἀληθινὰ
γιὰ κοινίτσες ποὺ νὰ μποροῦνε νὰ τριγυρνᾶν σὸν
τόσο λίγον τόπο ποὺ μένει ἄδειος. Καὶ σὰν κάνει δρο-
σιὰ, ὅπως τὸ συνηθίει ἐδῶ, πάει καλὰ, ἂν ὅμως
τύχῃ καὶ μᾶς κάνει κανένα καλοκαίρι σὰν τὸ φρεϊνὸ
καὶ μᾶς δείχνει τὸ θερμομέτρο εἴκοσι πέντε καὶ τριάντα
βαθμοὺς σὸν ἴσκιό, ἀλλοίμονο! Πνιγίκαμε καὶ
πάμε!

Μ' αὐτὴ τὴ ζέστη λοιπὸν, εἶναι φυσικὸ νὰ ντύ-
νονται καὶ ἀλαφρά, κ' εἶται βλέπει κανεὶς ὅλες τις
γυναῖκες ντυμένες σάβρα σὰν τις νεράιδες· ἄσπρα
μπαισιτένια, ἄσπρα λινά, ἄσπρα πικιεδένια φορέ-
ματα. Ἄσπρα καπέλλα, ἄσπρα γοβάκια καὶ ἄσπρα
γάντια. Τὰ φορέματα εἶναι κοντά, ποὺ δὲν ἀγγίζουνε
στὴ γῆ, καὶ γαρνιρισμένα μετὰ πλισέδες ἢ φαρμαπαλά-
δες. Καὶ οἱ μποῦστοι εἶναι μπλοῦζες φαρδιές ζωμέ-
νες μετὰ ζώνη καμωμένη ἀπὸ ἄσπρο γάντι φινό
φαρδιά καὶ μυτερὴ μπρός καὶ πίσω, σουφρωμένη
ὅμως στὰ δυὸ πλάγια καὶ μετὰ τρία μεγάλα κουμπιά
χρυσὰ στὴς δυὸ μύτες. Τούτους λαμοῦς ἀφίνουνε λίγο
ἀνοιχτούς καὶ φοροῦνε πολλὰ κομπολόγια, καδένες

καὶ γιορτάνια λογῆς λογῆς. Μὰ καὶ στὰ μπράτσα φο-
ροῦνε πάλε τὰ βραχιόλια ποὺ τὰ ἔχανε παρᾶγωνι-
σμένα τόσα χρόνια ἐξαιτίας ἀπὸ τὰ μακριὰ καὶ στενὰ
μανίκια ποὺ συνηθίζόντανε.

Τὰ καπέλλα φοροῦνται ἀπὸ ταπέλλα ἄσπρη μετὰ
μεγάλους γύρους σκιάδια, καὶ μισοσυνεπασμένα μετὰ
μεγάλου βέλου, ποὺ σηκώνεται μπροστὰ καὶ ξανατέφ-
τει στὰ δυὸ πλάγια, καὶ πίσω καρφωμένο μετὰ
χρυσὴ καρφίτσα. Τὸ βέλο μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ
ἄσπρο, μαῦρο ἢ καὶ χρωματιστὸ γαλάζιο, καφέ ἢ
πράσινο.

Οἱ ὀμπρέλλες μικρὲς καὶ καταπράσινες εἶναι πολὺ
τῆς μόδας.

Αὐτὰ εἶναι, φίλε μου Νουμᾶ, τὰ κατακαλοκαιρινὰ
νέα μας· καὶ σέις πῶς τὰ περνᾶτε μετὰ τὸ μαγικὸ σας
Φάληρο, μετὰ τὴ δροσερὴ σας Κηφισιά καὶ μετὰ τὸ οὐ-
ρανοσκέπαστο θέατρό σας;

Πάντα πρόθυμη

ANNA K. ΞΕΝΟΥ

ΤΟ ΚΡΑΣΙ

Λίθερπουλ 3/7, 1904

Φίλε κ. Στασινόπουλε,

Ἐπρεπε καιρὸ τώρα νὰ σοῦ γράψω καὶ νὰ σ' ἐφα-
ριστήσω μετὰ τὴν καρδιά μου γιὰ τὴ μεγάλη χαρὰ ποὺ
μοῦ προξένησες στέλνοντάς μου καὶ γράφοντας τὸ
«Κράσι» σου. Ἐνα τέτιο βιβλίο εἶναι δρασκελιά. Πάει
τὸ ζήτημα πολὺ μπροστὰ, κατορθώνει πολὺ περισσό-
τερὰ παρ' ὅ,τι ἐμεῖς, οἱ ἄλλοι μετὰ χρόνων φωνές, καθ-
γες, δυσχερεσίες.

Σὰν ἀκουγὰ πῶς εἶπανε νὰ βγῇ τὸ βιβλίο σου, σοῦ
λέω τὴν ἀλήθεια, εἶχα πολλὰ καρδιοχτύπια. Γιατί τῶν
δημοτικῶν βιβλίων τὰ ἐλαττώματα ὁ κόσμος δὲν τὰ
φορτώνει τοῦ γραφιά παρὰ τῆς γλώσσας. Μετὰ τὴν καιρὸ
θ' ἀλλάξει τοῦτο, μὰ τώρα στὴν ἀρχὴ ἔτσι εἶναι. Μὰ
ἀνάστανε ἄμα τὸ διάβασα. Γιατί εἶναι λαμπρὰ γραμ-
μένο, καθαρό, σωστό, καὶ ἔχει καὶ κᾄτι σὰν καλόκαρδο
καὶ γελαστό ἀπάνου του, ποὺ ἴσως μέρος εἶναι δικό σου
μέρος τῆς γλώσσας.

Ἐπάρχει μιὰ ἰδέα πῶς τάχα ἡ γλῶσσα μας ἴσως
κάνει γιὰ τραγούδια, ὅχι ὅμως γιὰ ἐπιστημονικοὺς
σκοπούς. Ἐγὼ πάντα εἶχα ἀντίθετη γνώμη πῶς κάνει
ἴσως ἴσως, περισσότερο γιὰ πρακτικὸς ἐπιστημονικοὺς
σκοπούς ἀπ' ὅ,τι γιὰ τραγούδια. Ὅλοι δὲν τραγουδοῦμε,
μὰ ἡ ζωὴ ὅλωνδιν εἶναι πρακτικὴ τέχνη καὶ ἐπιστή-
μη, καὶ ἄς μὴν εἶναι πάντα περιγραμμένη μεθοδικὰ σὲ
βιβλία. Ὁ βοσκός, ὁ κρᾶσας, ὁ τσαγκάρης, ὁ ράφτης,
ὁ νάφτης κτλ. ὅταν δουλεύουν, τίποτε ἄλλο δὲν κάνουν
παρὰ ἐπιστήμη· τὸ ἴδιο καὶ ἡ νοικοκυρὰ στὸ μαγειρὸ τῆς
κι' ἡ πλύστρα στὸ πλυσταριό. Κι' ὅλοι ἀφτοὶ καὶ ἀφ-
τὲς σὰ μιλοῦν ἢ ξηγοῦν τὴν ἐπιστήμη τους ἀφτὴ τὴ
γλῶσσα, τὴ γονικὰ τους, μεταχειρίζονται. Νά, λοιπὸν
ποῦ ἦρθε τὸ βιβλίο σου καὶ μᾶς ἀποδείξε ἀφτὴ τὴ
θεωρίαν. Τὴ σκουριασμένη ἐκείνη ἰδέαν, τὸ σάπιο ἐκεῖνο
δασκαλικὸ ταμποῦρι, μετὰ τὴν κλωτσά σου τὸ τῖναξες
μόνος κάτου.

Σ' ἓνα πρᾶμα δὲ συμφωνῶ μετὰ τὸν τρόπο σου. Ἄν

*) Ὁ κ. Στασινόπουλος εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς
δώσῃ ἓνα γράμμα τοῦ κ. Πάλλη νὰ τὸ τυπώσουμε στὸ
«Νουμᾶ». Τὸ τυπώνουμε μετὰ μεγάλη εὐχαρίστηση ὅχι μο-
νάχα γιὰτί μᾶς δείχνει ποιά ἀξία ἐπιστημονικὴ καὶ φιλολο-
γικὴ ἔχει τὸ ἔθνη αὐτὸ βιβλίο, μὰ καὶ γιὰτί ἀκόμα ὁ κ.
Πάλλης μιλάει στὸ γράμμα του γιὰ ζητήματα σπουδαῖα
ποὺ πρέπει πολὺ νὰ τὰ προσέξουν οἱ ἐργάτες τῆς Δημο-
τικῆς.

εἴμουν ἐλόγου σου, θὰ εἶχε ξανακάνει πολλοὺς ἀπὸ τοὺς
ὄρους, οἱ ἐπιστήμονές μας ὡς τώρα εἶναι ἀντιγραφί-
δες καὶ σχολαστικοί, καὶ ἔτσι ἔκαναν σὰν τὰ μοῦτρα
τούς—ἀκριτὰ, μηχανικὰ καὶ κακόζηλα— τοὺς ὄρους
τούς. Ὅταν καταπαίστηκα ἐκείνη τὴ μιὰρὴ μου Ἀ-
στρονομία τὸ εἶδα καθαρά. Πᾶρε τὸ χωρὸς. Ἔρεϊς πῶς
μᾶς τότε βάφτισαν οἱ ἀστρονόμοι μας— δὲν ξέρω ἂν
ἔλοι, μὰ ἔτσι τοῦλάχιστο τὸν ἔχει ὁ Αἰγινήτης στὸν
«Οὐρανόν» του (ἐκεῖνον τὸν κατασκώτεινο). Μᾶς τότε
βάφτισαν διὰ στήμα! δηλαδὴ τοῦ ἔδωκαν ἴσα ἴσα
τὸ χαραχτήρισμά ποὺ ἔπρεπε νὰ προσέχουν νὰ μὴν τοῦ
δώσουν, τὸν ἔκαναν περιορισμένο ἐνῶ εἶναι ἀπεριόρι-
στος.

Πιὸ μεγάλη τενεκεδοσύνη γίνεται; Κι' ὁ λόγος
εἶναι ἐπειδὴ εἶναι ἀντιγραφίδες μηχανικοί. Βρῆκαν
τὸ Γαλλικὸ ὄρο Espace, ποὺ γαλλικὰ σημαίνει καὶ τὰ
διό, καὶ τὸ διάστημα καὶ τὸ χωρὸς, καὶ τὸν ἀντίγραψαν
στραβὰ στὴ μιὰ τὴ σημασία, ἴσα ἴσα τὴν ἀκατάλληλη.
Ἐτσι μοῦ φαίνεται εἶναι καὶ ὁ ὄρος κίτρινο ὅξυ
τοῦ βιβλίου σου. Ἀντίγραφὸ τοῦ ἔχου τοῦ γαλλικοῦ
citrique, ἂν καὶ τὸ γαλλικὸ citrique σημαίνει τὸ
ξυνὸ τοῦ λεμονιοῦ, ἐνῶ κίτρινο σ' ἐμᾶς σημαίνει τὸ
ξυνὸ τοῦ κίτρου.

Ἐτσι λοιπὸν ἐγὼ δὲ ἔμεινα στούς ἐπιστημονικοὺς
ὄρους ποὺ βρῆκα ἀπὸ τοὺς δασκάλους γιὰτί ἀληθινὰ
πολλοὶ τοὺς δὲν εἶναι ἐπιστημονικοί, παρ' ὅπου δὲ συ-
φωνοῦσα θάκανα ἀδίσταχτα καὶ παλικαρῶσα δικούς μου.
Καὶ θὰ τοὺς ἔκανα πιὸ ἀπλούς, βάζοντας τὴ δημο-
τικὴ λέξη ἐκεῖ ποὺ ὁ λαὸς ἔχει στὴν καθημερινή του
ζωὴ τὸν ὄρο ἀφίνοντας τοὺς ἀκριτοὺς σχολαστικοὺς νὰ
φωναῖζουν. Ἀξέφωνα ὁ κρᾶσας ξέρεϊ τὰ ξυνὰ του, ποὺ
εἶναι ἀπλά, καθημερινὰ· σὰν τοῦ λὲς ξυνὸ σὲ νιώθει
ἀμέσως. Ἀμα ὅμως τοῦ πειρὸς ὅξυ, ἀμέσως, εἴμαι βέ-
βαιος, νομίζει πῶς τοῦ λὲς κάτι σὰ βουνό, δύσκολο, ποὺ
δὲν εἶναι γιὰ τὰ δόντια του, τὴν ἀπελπίζει.

Δὲ μπορεῖς παρὰ νὰ μοῦ πρᾶξετῃς πῶς μετὰ
μὲν οἱ κίτρινο ὅξυ ἀμέσως σὲ νιώθει, μὰ πῶς τὸ κί-
τρινο ὅξυ πρέπει νὰ τοῦ τὸ ξηγήσεις. Μάλιστα ἐγὼ
θὰ πῇ γαῖνα ἀδίσταχτα ἀκόμη παρέχει, θὰν τοὺς ἔλεγε
τούς ἐπιστημονικοὺς ὄρους καὶ μετὰ τὴ λαϊκὴ γραμμα-
τικὴ, δηλαδὴ δὲ θάλεγα μῆτε καὶ λεμονιὸ ὅξυ, ποὺ
παρὰ ξυνὸ λεμονιὸ ὅπως λέμε παγωτὸ λε-
μονιὸ καὶ γλυκὸ τριαντάφυλλο.

Ἐνα ἄλλο πρᾶμα ποὺ δὲ μ' ἀρέσει εἶναι ὁ κομμα-
τισμὸς τοῦ βιβλίου σου. Δὲν ξέρω γιὰτί ὁ κόσμος γράφον-
τας Ἑλληνικὰ παραδέχεται τὸ γαλλικὸ κομματισμὸ. Ὁ
γαλλικὸς κομματισμὸς μπορεῖ νὰ κάνει γιὰ τὴ γαλλικὴ
γλῶσσά, μὰ γιὰ τὴ δική μας εἶναι ὀλότελα ἀκατάλλη-
λος. Τὴ σκοτίζει, καὶ ὅχι τὴ φωτίζει, καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ
κομματισμοῦ εἶναι νὰ φωτίζει, νὰ ξαστερώνει.

Τώρα καιρὸς εἶναι νὰ τελειώσω. Τελειώνω λοιπὸν
δίνοντάς σου ἀπειρὰ καὶ γκαρδικὰ μου συχαίρια,
καὶ μένω

Πρόθυμος

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

Στὴ Γαλιανία τὸ μόνο σημαντικὸ μέρος τοῦ προσώπου
εἶναι ἡ μύτη. ἴσως γιὰτί, κατὰ τ' ἄλλα, ὅλα τὰ πρό-
σωπα μοιάζουνε ἔχοντας ὅλα μάτια μάβρα, ὄρθια μάγουλα
καὶ μασμένα πιγούνια. Καὶ τὸ μέγεθος τῆς μύτης κάνει
τὴν ὁμορφιά. Ἐχεις μικρὴ; Εἶσαι τοῦ σωροῦ. Ἐχεις με-
γάλῃ μύτη; Σὲ ζουλέβουν ὅλες οἱ γειτόνισσες, μάλιστα
ἂν εἶναι προβοσκιδίχη. Οἱ ζουγράφοι, σὰ ζουγραφίζουνε Ἀ-
φροδίτες ἢ Ἑλένες, καλύτερέβουν τὸ φυσικὸ βάζοντας με-
ρικὲς γραμμὲς παραπάνω στὴ μύτη.

Πρῶτος Γιατρός. Περιεργὴ ἀρρώστια! Ἐγὼ δὲ βγά-
ζω τίποτα.

Δεύτερος. Ἐγὼ λογαριάζω πῶς θὰ βγάλω ὡς χίλιες
δραχμές.